

ARETXABALETAKO LEIZARRA MUSIKA eta DANTZA
ESKOLA PRIBATUAN BABESIK EZA, TRATU TXARRAK,
SEXU-JAZARPENA, SEXUAGATIKO JAZARPENA, HAUR
ETA NERABEEN SEXU-ABUSUA ETA GENERO-
INDARKERIA GERTA DAITEZKEEN EGOERAK
PREBENITZEKO ETA HORIEN AURREAN JARDUTEKO
PROTOKOLOA

AURKIBIDEA

1. SARRERA ETA KONTZEPTU OROKORRAK

1.1. Prebentzio-protokoloaren helburua eta elementuak.....	3
1.2. Haurren babesgabetasunaren eta adingabeen aurkako tratu txar, jazarpen, abusu eta/edo genero-indarkeriaren arteko aldeak.....	3
1.3. Musika eta Dantza Eskolan antzemandako haur eta nerabeen babesgabetasun egoeren eta tratu txar, sexu- jazarpen, sexuagatiko jazarpen, sexu-abusu eta/edo genero-indarkeria egoeren definizioa eta ezaugarriak.....	4
1.4. Egoera-motak	5
1.5. Erreferentziako araudia	6
1.6. Jarduteko printzipio orokorrak	7

2. PREBENTZIO-JARDUERAK ESKOLA ESPARRUAN

2.1. Irakasleentzako prestakuntza: arrisku-adierazleak, jarduteko prozedura.....	8
2.2. Familientzako informazioa eta prestakuntza.....	8

3. JARDUTEKO PROZEDURA

3.1. Musika eta Dantza Eskolaren jarduketak gerta daitezkeen babesgabetasun egoeretan (familiak ez du zaintzen)	9
3.1.1. Nola antzeman babesgabetasun egoerak	9
3.1.2. Gizarte Zerbitzuei jakinaraztea.....	12
3.1.3. Informazio trukaketa Hezkuntza Zerbitzu eta Gizarte Zerbitzuen artean	13
3.2. Musika eta Dantza Eskolako tratu txarrak, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena, sexu-abusua edo/eta genero- indarkeria geldiarazteko jarduketak	13
3.2.1. Nola antzeman adingabeen tratu txar eta sexu-jazarpen edo -abusu egoerak Musika eta Dantza Eskolan.....	14
3.2.2. Hirugarrenek (familia barne) tratu txarrak, sexu-jazarpena edo/eta sexu-abusua gertatu direla jakinaraztea edo salaketa jartzea Musika Eskolako langile baten aurka	15
3.2.3. Musika eta Dantza Eskolak gurasoetako batek eragindako (besteak jakin gabe) tratu txarren, jazarpenaren eta/edo sexu-abusuaren ustezko kasu baten berri izatea.....	16
3.2.4. Musika eta Dantza Eskolak jakitea ikastetxetik kanpoko langile baten kontra tratu txar eta/edo sexu- abusuagatiko salaketa judiziala dagoela.....	16

4. KOORDINAZIO PROTOKOLOAREN JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA

5. KALTEAK KONPONTZEA

ERANSKINAK

1. SARRERA ETA KONTZEPTU OROKORRAK

1.1. Prebentzio-protokoloaren helburua eta elementuak.

Prebentzio-protokolo honen helburu nagusia babesik eza, tratatu txarrak, abusua, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena eta genero-indarkeria gerta daitezkeen egoerak prebenitzea eta adingabeak horien aurrean babestea, Aretxabaletako Leizarra Musika eta Dantza Eskola Pribatuan antzematen direnean.

Protokoloaren helburua honako hau da:

1. Musika eta Dantza Eskolatik zenbait jarraibide ematea, eskolan behar adinako aurrerapenarekin antzemateko adingabe edo nerabe bat babesgabetasun-egoeran dagoela edo tratatu txarrak, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena, sexu-abusua eta/edo genero-indarkeria jasateko izan ditzakeen arrisku eta egoerak.
2. Jarraibideak eskaintzea, adingabe edo nerabeek babesgabetasun-egoeran daudenean eta tratatu txarrak, jazarpena edo sexu-abusuak jasaten dituztenean nola jardun jakiteko.
3. Aretxabaletako Leizarra Musika eta Dantza Eskola Pribatuaren, Kultura eta Euskara Arloaren eta Gizarte Ekintza eta Berdintasun Arloaren arteko koordinazio-prozedurak ezartzea.
4. Erakunde guztien jarduketan koherentzia sustatzea, eraginkorrak izateko eta prozesu-, laguntza- eta babes-bermeak bultzatzeko.

1.2. Haurren babesgabetasunaren eta adingabeen aurkako tratatu txar, jazarpen, abusu eta/edo genero-indarkeriaren arteko aldeak.

Ekainaren 4ko 8/2021 Lege Organikoak, Haurrak eta Nerabeak Indarkeriaren aurrean Babesteko Lege Integralari buruzkoak, honela definitzen du indarkeria: adingabeei beren eskubideak eta ongizatea galarazten dizkien ekintza, omisio edo tratatu axolagabe oro, haien garapen fisiko, psikiko edo soziala mehatxatu edo oztokatzen duena, edozein dela ere haien jarduteko modua eta bitartekoa, bereziki informazioaren eta gizartearen teknologien bidez egiten dena.

Lege horren beraren arabera, tratatu ona da, haurren eta nerabeen oinarritzko eskubideak errespetatuz, printzipio hauek aktiboki sustatzen dituenak: elkarrekiko errespetua, gizakiaren duintasuna, bizikidetzaren demokratikoa, gatazken konponbide baketsua, legearen babes bera izateko eskubidea, aukera-berdintasuna eta haurren eta nerabeen diskriminazio-debekua.

Haurren babesgabetasun-egoerak (familiak babesten ez duenean).

Babesgabetasunaren kontzeptuak esan nahi du, zehazki, adingabeen zaintza duten pertsonak —gurasoek edo tutoreek, harrera-familiak edo zaintzaileak— zaintzarako ezarritako dauden babes-betebeharrak ez dituztela betetzen edo txarto betetzen dituztela, eta, nolatan ere, hori kaltegarria da haur eta nerabeen garapenerako.

Beraz, babesgabetasuna dago baldin eta gurasoek edo tutoretza edo zaintza duten pertsonak adingabea babesteko duten betebeharra ez betetzeagatik edo gaizki betetzeagatik sortu bazaio kaltea adingabeari. Eta horretarako bi arrazoi egon daitezke: pertsona horiek adingabea beste batzuen erasoetatik babesteko gai ez izatea, edo erasoak pertsona horiek sustatzea. Kasu horretan, gizarte zerbitzuek daukate eskumen oso-oso.

Hirugarrenek eragindako tratu txarrak, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena eta/edo abusua (familiak babesten duenean)

Haur edo nerabe baten oinarritzko eskubideak adingabeen zaintza edo tutoretza duten pertsonak ez diren beste batzuek urratzen dituztenean (eraso fisikoak, sexu-erasoak, ahozkoak...) eta, gainera, zaintza edo tutoretza duten pertsona horiek kaltea izan duen adingabea behar bezala babesten badute, eskubideen urraketa hori ez da babesgabetasun-egoera, eta beraz, adingabeak behar duen laguntza edozein delarik ere, kasu horretan jarraitu beharreko prozedura ez da aurreko kasuko prozedura berdina (Ertzaintza, Fiskaltza, epaitegia).

Azkenik, Genero Indarkeriaren aurkako Babes Integraleko Neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoak seme-alabak (adingabeak ala ez) ere genero-indarkeriaren biktimatzat jotzen ditu. Indarkeria hori honela definitzen da: diskriminazioaren, desberdintasun-egoeraren eta gizonek emakumeengan dituzten botere-harremanen adierazpen gisa, haien ezkontideek edo haiekin antzeko afektibitate-harremanak dituztenek edo izan dituztenek emakumeen aurka egiten duten indarkeria, nahiz eta elkarrekin bizi ez.

1.3. Musika eta Dantza Eskolan antzemandako haur eta nerabeen babesgabetasun egoeren eta tratu txar, sexu-jazarpen, sexuagatiko jazarpen, sexu-abusu eta/edo genero-indarkeria egoeren definizioa eta ezaugarriak.

a) Haurren babesgabetasun-egoeratzat jo daitekeenean

Hezkuntza esparruko profesional batek zantzu hauen arabera antzeman dezake noiz gertatzen ari den haurren babesgabetasun-egoera bat:

- Adierazle esanguratsuak haur edo nerabearengan (fisikoak, jokabideari dagozkionak edo bestelakoak).
- Tratu txarren, sexu-abusuaren edo sexu-jazarpenaren biktima den adingabeak berak edo ikaskide batek emandako informazioa, baldin eta fidagarria eta sinesgarria badirudi.
- Guraso edo arduradunengan ikusitako adierazle esanguratsuak (alkohol-usaina, indarkeria-jokabideak, haurren edo nerabearen beharrei kasurik ez egitea...).
- Aita/amaren jarrera edo haurren ardura duten pertsonen jarrera adingabearekin jarraitzen den hezkuntza arloko esku-hartzearekiko (adibidez, seme-alabak eskolaratzen ez laguntzea, eskola-arloan antzemandako beharrianen aurrean hezkuntza-orientazioak ez betetzea...).

- Genero-indarkeriaren, agresibitatearen, jokabide-arazoen, desobedientziaren, hiperaktibitatearen, beldurraren, antsietatearen, depresioaren, autoestimu baxuaren, erruduntasunaren, lotsaren, trauma osteko estresaren nahasmenduaren eta abarren kasu zehatzean.
- Hirugarrenek emandako eta fidagarritzat jotzen diren informazioak (adingabearen etxekoak ez diren senideak, auzokideak, ezagunak...)

b) Musika eta Dantza Eskolan gertatzen diren tratu txarrak, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena, sexu- abusua eta/edo genero-indarkeria haurren babesgabetasun-egoeratzat jo ezin daitekeenean

Batzuetan, adingabearen aurkako tratu txarrak, jazarpena, sexu-abusua eta/edo genero-indarkeria eskola-esparruan gertatu edo antzematen direnean, ziurtasun oso-oso dago tratu txarren egileak ez direla ez gurasoak ez familia-inguruneak. Egoera horietan jarraitzen den prozedura ez da babesgabetasun-egoeretako prozedura berdina (azken kasu horietan gizarte zerbitzuei dagokie eskumena).

Aipatutako egoera horietan beharrezkoa da adingabea babestea, familiari gertatutakoaren berri ematea eta beste erakunde batzuek (Ertzaintza, Fiskaltza...) esku hartzea, eta, beraz, tratamendu espezifikoa dute.

Hezkuntza esparruko profesional batek zantzu hauen arabera antzeman dezake noiz gertatzen ari diren haurren aurkako tratu txarrak, sexu-jazarpena eta/edo sexu-abusua:

- Adierazle esanguratsuak haur edo nerabearengan (fisikoak, jokabideari dagozkionak edo bestelakoak).
- Hirugarrenek emandako eta fidagarritzat jotzen diren informazioak (adingabearen senideak, auzokideak, ezagunak...).

1.4. Egoera-motak

Kasu guztietan garrantzitsua da egoera mota bi bereiztea, horren arabera profesional-erakunde bati edo beste bati jakinaraziko baitzaio susmoa:

Egoera larriak

Egoera horietan haurren edo nerabearen integritatea arrisku handian dagoela jotzen du ikastetxeak, eta familia barruko tratu txarrak/abandonua gertatzen direlako susmoa izateko elementu nahikoak daudela.

Egoera horien adibideak dira hauek:

- Sexu-abusu larriak familia barruan gertatu direla adierazten duten adierazle fisikoak, edo familatik kanpoko pertsona batek egin dituela eta aitak, amak edo legezko erantzuleak ez duela ezer egiten adingabea babesteko, edo egoeraren berri ematen duen haur edo nerabearen lekukotza
- Dauden datuek pentsaraz dezakete tratu txar fisiko larriek edo adingabea zabarkeriaz elikatzeak haurra hiltzeko arriskuan jar dezaketela, edo bestela, adingabearen garapenari kalte handia eragin diezaioketela.

- Dauden datuek pentsaraz dezakete tratatu txar larriak izan direla eta behin baino gehiagotan gertatu direla
- Haur edo nerabearen abandonua, pertsona heldu arduratsu batekin ez egoteagatik (etxean, ikastetxean, kalean edo beste edozein lekutan), eta gurasoak (edo hauraren ardura dutenak) aurkitzeko modurik ez dagoelako edo pertsona horiek adingabea zaintzerik ez dutelako (ospitalean daude edo antzeko gorabeheraren bat).

Presazko egoeretan, protokoloan jasotakoaren arabera jokatu da.

Larriak ez diren egoerak

Ustez gertatu diren tratatu txarrek ez badute hauraren edo nerabearen integritatea berehala arriskuan jartzen, egoera horiek ez dira larritzat jotzen.

1.5. Erreferentziako araudia

EAEn, araudi hauek nabarmendu behar dira:

- 3/2005 Legea, otsailaren 18koa, Haurrak eta nerabeak zaintzeko eta babesteko (aurrerantzean, HNL).
- 201/2008 Dekretua, abenduaren 2koa, Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitateaz kanpoko ikastetxeetako ikasleen eskubide eta betebeharrak buruzkoa (EHAA, 2008-12-16koa).
- Emakumeen eta Gizonen arteko berdintasunerako 4/2005 Legea, otsailaren 18koa

Antolamendu juridikoak hau ezartzen du:2 “Bai agintariek eta zerbitzu publikoek bai herritarrek, batez ere lanbidea edo betetzen duten eginkizuna tarteko haur edo nerabe bat arrisku edo babesgabezia-egoera batean egon daitekeela ikusten dutenek, haur edo nerabeari laguntza berehala eskaintzeko betebeharra dute, eta, beren eskumenean badago, jarduteko, edo bestela, eskumena duten agintariei edo haien agente gertukoenei jakinarazteko; orobat, adingabearen legezko ordezkariak jakinarazi behar dizkiete egitateak, edo, beharrezkoa bada, Fiskaltzari ere bai”.

HNLren 25. artikulua bereziki esplizitua da hezkuntza zerbitzuen titularren eta langileen jardunari dagokionez. Honako hau dio artikulua horrek:

“Halaber, hezkuntza-zentroetako titularrek eta langileek adingabeen babesaren arloan eskumena duten herri-administrazioei edo, beharrezkoa bada, Fiskaltzari edo epaileari jakinarazi behar dizkiete haurrenganako tratatu txarrak, haurren babesgabetasuna edo horien arrisku-egoera ekar dezaketen egitateak, eta halaber adierazi beharko dizkiete horrelakoetan behar diren esku-hartzeak eraginkorrak eta kalitatezkoak izango direla bermatzeko behar diren datu guztiak; orobat, elkarlanean aritu beharko dute horrelako egoerak eragozteko eta konpontzeko, baina betiere adingabeen lehentasunezko interesak edukiko dira kontuan”.

“Pertsona edo agintariek eta, bereziki, beren lanbideagatik edo funtzioagatik adingabe baten aurkako tratatu txarrak eta arrisku- edo babesgabezia-egoera antzematen dutenek agintaritzari edo hurbilen dauden agenteei jakinarazi beharko diete, eta, horrez gainera, berehala eman beharko diote adingabeari behar duen laguntza”.

“Edozein informazio-iturriren bitartez, sexu-askatasun eta sexu-ukigabetasunaren aurkako delitutzat eta gizakien salerosketa edo adingabeen esplotaziotzat jo daitekeen egitate baten berri izan duten pertsona guztiek Fiskaltzari jakinarazteko betebeharra dute, eta gainera, lege prozesalean xedatutakoa bete beharko da”.

Artikulu horretako 5. zenbakian hau esaten da:

“Nahitaezko eskakizuna izango da, adingabeekin ohiko harremanak izatea eskatzen duten lanbide eta jardueretara jo ahal izateko eta horietan jarduteko, epai irmo baten bidez espetxe-zigorrarekin kondenatua izan ez izana sexu-askatasun eta -ukigabetasunaren aurkako delituengatik –mota horretako delituen artean daude sexu-eraso eta -abusua, sexu-jazarpena, exhibizionismoa eta sexu-probokazioa, prostituzioa eta sexu-esplotazioa, eta adingabeak galbideratzea–, ez eta pertsonen salerosketa delituengatik ere. Horretarako, aipatutako lanbidea edo jarduna bete nahi duten pertsonak Sexu-delitugileen Erregistro Zentralaren ziurtagiri bat aurkeztu beharko dute, delitu horiengatik zigorrak jaso ez dutela egiaztatzen duena”.

Hori dela eta, haur edo nerabeekin ohiko harremana eskatzen duten lanbide eta jardueretan aritu nahi duten edo aritzen diren pertsonak egiaztatu beharko dute Lege Organikoaren aipatutako ataleko betekizuna betetzen dutela.

1.6. Jarduteko printzipio orokorrak

Erakundeen eta profesionalen jarduketek printzipio hauek bete behar dituzte:

- a) Haurren edo nerabearen interes gorena: zalantza edo interes-gatazka dagoenean, haien eskubideak beste edozein pertsonaren eskubideen gainetik daude.
- b) Koordinazioa: parte hartzen duten erakundeen lan koordinatua, eta lankidetzat eta elkarlana egon dadila zaintzea, babesgabetasuna, tratatu txarrak eta/edo sexu-abusuak eta sexu-jazarpena antzemateko eta egoera horiei aurre egiteko.
- c) Bizkortasuna: abusu-egoera antzeman bezain laster esku hartzea eta prozedurak luzatzen ez dituzten jarduketak.
- d) Ahalik eta gutxien esku hartzea: adingabea behin eta berriz errepikatzen diren jarduketetan pean ez jartzea, prozedura judizialaren nagusitasuna errespetatzea, eta frogen kontraesan- eta gertutasun-printzipioak bermatzea.
- e) Konfidentzialtasuna: erakundeek eta langileek jaso duten informazioa (familia-inguruabarrak eta pertsonalak, eta ustez gertatu nahiz egiaztatu diren sexu-abusuen edo tratatu txarren ondorioz eskuratutako informazioa) ezkutatzeke duten betebeharra
- f) Hezkuntza-tratamendua eta kalteak konpontzeko lanak: hezkuntza-arloan neurriak eta bitartekoak jarri behar dira indarkeria-ekintzak ekiditeko eta prebentzio-faktoreak eta positiboak sustatzeko; halaber, hezkuntza-neurriak proposatu eta landu behar dira hondatutako harremanak birsortzeko eta biktimei laguntza osoa eman eta haiei eragindako kalteak konpontzeko.

g) Babesa eta prozesu-bermeak: : adingabearekin egiten diren jarduketan prozesu-bermeak ziurtatzea, hura babesteko eta haren eskubideak zaintzeko.

h) Prebentzioa

i) Kalteak konpontzea

2. PREBENTZIO-JARDUERAK ESKOLA ESPARRUAN

Prebentzio-neurriak, batez ere, prestakuntza eta hezkuntzakoak izango dira, eta hurrekin esku hartzen duten profesionalei eta adingabeei beraiei zuzenduak:

2.1. Irakasleentzako prestakuntza: arrisku-adierazleak, jarduteko prozedura, eta abar

Ahal izanez gero, gai hori Aretxabaletako Udalak bultzatutako Prestakuntza Planaren esparruan sartzea proposatuko da, protokolo horretara eta Musika eta Dantza Eskolak antzemandako beharretara egokitutako saioen bidez.

2.2. Familientzako informazio eta prestakuntza

Eskolak familiei informazioa bidaltzea bultzatuko du, eta, ahal bada edo beharrezkoa bada, gai horri buruzko prestakuntza ematea.

3. JARDUTEKO PROZEDURA

Oro har, azalduko diren jarduketa-faseetan, Musika eta Dantza Eskolak honako hauek hartuko

ditu aintzat: Zer egin behar du Musika eta Dantza Eskolak:

- Susmoaren zantzuei adi egon.
- Tratu txarrak, sexu-jazarpena edo sexu-abusuak jasan dituela kontatzen duen ikasleari begirunez entzun.
- Haur edo nerabearen bat-bateko azalpena erregistratu: esaten duena hitzez hitz jaso eta kontaketa egiteko inguruabarrak zehaztu.
- Adingabearen intimitatea errespetatu.
- Aretxabaletako Udaleko Kultura eta Euskara Arloari eta Gizarte Ekintza eta Berdintasun Arloari berehala jakinarazi.
- Kasuaren ezaugarriak zehazteko erabakigarriak izan daitezkeen datuak eta informazioak erregistratu, ahalik eta modurik objektiboenean eta balio-judiziorik eman gabe.

- Informazioa ahalik eta zuhurtasun eta konfidentzialtasun handienarekin tratatu.
- Familiari jakinarazi: horrek adingabearen integritatea arriskuan jartzen duenean izan ezik (familia barruko sexu-abusua, tratu txar fisiko larriak...). Kasu horietan, Aretxabaletako Udaleko Gizarte Zerbitzuei eman beharko zaio egoeraren berri.

Zer EZ du egin behar Musika eta Dantza Eskolak:

- Ez du entzungor egin eta balio-judiziorik eman behar; ez dio haur edo nerabeari zalantzarik planteatu behar tratu txarren, sexu-jazarpenaren edo sexu-abusuen egiazkotasunari buruz edo gertatu direlako susmoari buruz.
- Ez du inola ere hauraren edo nerabearen gorputza arakatu behar.
- Ez du galdeketa egin behar, langile eskudunek egiten baitute hori, berriz ere biktimizazioan erortzea errazten ez duten babes-baldintza egokietan. Musika Eskolak ez du tratu txarren eta sexu-jazarpen eta/edo sexu-abusuaren diagnostikorik egiten, ezta baieztatu ere; aitzitik, eskolak susmoa jakinarazten du.

3.1. Musika eta Dantza Eskolaren jarduketak gerta daitezkeen babesgabetasun egoeretan (familiak ez du zaintzen)

3.1.1. Nola antzeman babesgabetasun-egoerak eta genero-indarkeria egoerak

Hona hemen antzemateko jarraibideak:

Adierazle fisikoak

- Lesioak: beharbada tratamendu medikoa behar dute tratu txarren ondorioz (mediku-txostenean jasotzen denaren arabera)
- Behin baino gehiagotan gertatzen diren beltzuneak, zauriak, erredurak...
- Lesioari buruzko azalpen arraroak eta ez oso sinesgarriak
- Sarritan ebakiak
- Hezurren hausturak etengabe
- Oinarrizko beharrianak: osasuna, higieena eta elikadura
- Haurrak edo nerabeak zikin daude, usain txarra dute, arropa ez da eguraldirako egokia...
- Nekatuta edo apatiko daude beti (lo geratzen dira ikasgelan)
- Bazkaldu gabe joaten dira Musika eta Dantza Eskolara
- Aurreko egunean otorduren bat ez dutela egin esaten dute
- Gehiegizko jangura jaten dutenean
- Zorriak edo parasitoak dituzte
- Ez dute oinarrizko zainketa medikurik jasotzen
- Esfinterren kontrola galtzen dute

Jokabideari dagozkion adierazleak

Gizarte- eta familia-harremanetan:

- Haur edo nerabea etxera ez joaten saiatzen da (Musika eta Dantza Eskolan edo inguruetan ohi baino denbora gehiago egoten da)
- Badirudi gurasoen edo zaintzaileen beldur dela
- Etxean beldur- edo indarkeria-egoerak daudela esaten du
- Bere buruaren edo amaren edo tutorearen aurkako indarkeria-gertakariak aipatzen ditu
- Ez du guraso edo tutore maskulinoarekin joan nahi, edo haren beldur da
- Bakarrik itzultzen da bere etxera
- Bere familiari buruz hitz egitea saihesten du
- Inork ez duela zaintzen esaten du
- Asteburuaren ondoren, ikastetxera itzultzean okerrago dago (triste, zikin...)
- Gurasoen ardurak betetzen ditu anai-arreba txikiekin
- Aldi baterako desagertzen da familiari lanean laguntzeko
- Etxean sartzen ez diotela uzten esaten du
- Kaletik noraezean ibiltzen da beti

Jarrera eta nortasunean

- Eskolan duen jokabidea ageriko arrazoirik gabe aldatzea
- Indarkeria-jokabideak eta/edo haserrealdi handiak eta luzeak
- Gizartearen aurkako jokabideak: ihesak, bandalismoa, lapurreta txikiak...
- Etsaitasunezko harremanak eta hotzak
- Erne-erne egoten da (zelatan, mesfidati...)
- Bere buruaz beste egiteko saiakera eta depresioaren sintomatologia
- Atzerakadak jokabideetan (haurren jokabideak daukan adinerako)
- Asko kezkatzen da beste haur batzuk negarrez daudenean
- Bere burua lesionatzen du.
- Materiala txarto tratatu eta apurtzen du
- Arrazoirik gabe egiten du negar
- Arduratsuegia da
- Bakarrik, triste eta isil-isilik egoteko joera
- Etengabe bestean arreta erakarri nahi du
- Bere buruari edo/eta familiari buruz hitz egitea saihesten du
- Ematen du adeitsuegia eta pasiboegia dela, eta batere zorrotza
- Helduarekiko mesfidantza, haren promesa edo jarrera positiboetan
- Lagun gutxi dauzka Musika eta Dantza Eskolan
- Askotan mina izaten du, ageriko arrazoirik gabe
- Elikadura-arazoak (oso jatuna edo goserik ez)

Etekin akademikoan

- Interes edo motibazio gutxi erakusten du eskola-zereginetan
- Uko egiten dio talde-jardueretan parte hartzeari

- Askotan eta arrazoirik gabe ez da eskolara joaten
- Atzerapenak garapen fisikoan, emozionalean eta intelektualean
- Kontzentrazio-ahalmenaren galera
- Aldaketa handiak eskolaren emaitzetan
- Nekatu egiten da eskola-zereginak egitean

Ahozko/ahozko hizkuntzako arazoak

- Lanak gaizki egiten ditu.
- Ez du eskola-materialik

Sexualitatean

- Sexu-jokabide esplizitua, jolas eta ezagutza desegokiak daukan adinerako
- Estualdia adierazten du beste pertsonen aurrean arropaz aldatu behar duenean
- Sexu-adierazpen desegokiak erabiltzen ditu daukan adinerako
- Sexu-jokabide desegokiak beste hurrekin, jostailuekin, bere buruarekin
- Sedukzio-jokabideak helduekin
- Zailtasunak ditu ibiltzeko edo esertzeko
- Beldur-jokabideak helduekin

Haurraren eta heldu baten arteko isilpeko harremana, erreserbatua eta baztertzaila

- Haurraren gurasoak babesleegiak dira, haurrak beste neska-mutil batzuekin erlazionatzea mugatzen dute, batez ere beste sexukoak badira
- Badirudi ez direla haurraz edo nerabeaz arduratzen
- Inoiz ere ez dira joaten Musika eta Dantza Eskolako hitzordu eta bileretara
- Haurra edo nerabea gutxietsi eta mespretxatzen dute bestean aurrean
- Seme-alaba haien “jabetza” dela sentitzen dute (nire seme-alabarekin nahi dudana egin dezaket nirea delako)
- Bikote-harremanean zailtasunak dituztela adierazten dute
- Haurra eskolatik jaso eta eskolara eramaten dute inolako kontaktu sozialik gabe
- Gurasoak etxetik kanpo daude beti (inoiz ez dute denborarik ezertarako...)
- Opariekin konpentsatu nahi dute seme-alabekin duten harreman pertsonal eskasa
- Substantzia toxiko gehiegi hartzen dute (alkohola eta/edo drogak)
- Tratu desberdina neba-arreben artean
- Seme-alabak eskolara joaten ez badira, gurasoek ez dituzte huts-egiteak justifikatzen
- Diziiplina zorrotza eta autoritarioa justifikatzen dute
- Haurraren edo nerabeen jokabideak baimentzen dituzte, mugarik ipini gabe
- Haurra edo nerabea gaiztoa bezala ikusten dute

- Gehiegizko itxaropenak sortu edo adierazten dituzte haurarengan edo nerabearengan
- Azalpen ilogikoak, kontraesankorrak edo sinesgaitzak eskaintzen dituzte, edo, bestela, ez dute azalpenik ematen
- Haur edo nerabearentzako diziplina desegokia erabili ohi dute
- Jeloskorrak dira eta haur edo nerabea gehiegi babesten dute

Gogoan hartu zer egin behar duen eta zer ez duen egin behar Musika eta Dantza Eskolak aurreko paragrafoan azaldu diren kasuetako baten frogak badaude.

Adingabea osasun-zentro batera eraman behar den ala ez erabakitzea:

- Musika eta Dantza Eskolako langileek larrialdietan (berehalako mediku-arreta behar duten lesio fisikoak) bakarrik eramango dute adingabea osasun-zentro batera.
- Kasu horietan, adingabeaz arduratzen den profesionalak (betiere, zuzendaritza ados badago) erreferentziako larrialdietako osasun-zerbitzuetara (ospitalea edo anbulatorioa) eramango du adingabea, eta bertan, tratu txarren kasuetarako dagokion protokoloa abiaraziko da, beharrezkoa denean.
- Musika eta Dantza Eskolak familiari jakinaraziko dio adingabea osasun-zerbitzuetara eraman dutela. Jakinarazpen hori egin daiteke adingabea osasun-zerbitzura daramatenean, edo, bestela, osasun-zentrorra heldu ondoren, legezko tutoreek egin dezaketena kontuan hartuta (ihes egiteko arriskua, mediku-arretarik ez jasotzeko arriskua...).

3.1.2. Gizarte Zerbitzuei jakinaraztea

Musika eta Dantza Eskolako zuzendariak, ikasle baten babesgabetasun- eta/edo babesgabezia-egoeraren susmoa edo ziurtasuna daukanean, horren berri emango die udaleko gizarte-zerbitzuei.

Nola jakinaraziko zaie udaleko Gizarte Zerbitzuei:

Noiz jakinarazten da?

- Musika eta Dantza Eskolan ikasle bat babesgabetasun-egoeran egon daitekeen susmoa dagoenean, dagokion udaleko Gizarte Zerbitzuari jakinaraziko dio.

Jakinarazpena egiteko unea:

- Kasu larrietan, jakinarazpena egingo da ikaslea babesgabetasun-egoeran dagoela eta beraz, 3.1.1 atalean aipatutako arriskuak daudela susmatzeko adierazleak antzematen diren unean bertan.
- Larriak ez diren kasuetan, ikastetxeko langileek ikaslea babesgabetasun-egoeran dagoelako susmoaren adierazleak antzeman dituzten hilabeteen egin beharko da jakinarazpena.

Nork jakinarazi behar du?

Musika eta Dantza Eskolako zuzendariak egingo ditu dagozkion jakinarazpenak, salbuespenak salbu.

Aurretiazko kontsulta

Musika eta Dantza Eskolako zuzendariak telefono bidezko kontsultak egin ahal izango dizkie udaleko Gizarte Zerbitzuei, aurkezten dituen adierazleek babesgabetasun-egoera bati erantzuten dioten egiaztatzeko. Informazio hori Gizarte Ekintza eta Berdintasun Arloko zuzendariarekin eta Kultura eta Euskara Arloarekin partekatuko da.

Jakinarazpen formalak:

Aurretiazko kontsulta horren ondoren, jakinaraztea egokitzen jotzen bada, zentroko solaskideak idatziz bidaliko du antzemandako babesgabetasun-egoerari buruzko informazioa.

Nola jakinarazten da?

Aldez aurretik ahozko kontsulta egin eta gero, kasu horretan beharrezkoa bada, idatziz jakinaraziko da,

3.1.3. Informazio-trukea Musika eta Dantza Eskola eta udaleko Gizarte Zerbitzuen artean

Arrisku- eta babesgabezia-egoeretan esku hartu eta baloratzeko prozedura baten barruan, gizarte zerbitzuek informazioa eskatzen badiote Musika eta Dantza Eskolari ikasle baten egoerari eta haren egoera sozialari eta familiakoari buruz, aldez aurretik bilera edo koordinazio bat eskatu beharko dute, egoera sozialari eta familiakoari buruzko informazioa trukatzeko.

Egoera larrietan edo presazkoetan, idatzizko informazioa eskatu ahal izango da inolako bilerarik egin beharrik gabe.

Kasu horietan, ikastetxeko zuzendariak sinatutako idatzizko txosten bat bidaliko die eskolak gizarte-zerbitzuei, eskura dituen informazioak eta datuak emateko, eta haiekin lankidetzan jardungo esku-hartzearen kalitatea eta eraginkortasuna bermatzeko. Txosten hori ahalik arinen bidaliko du ikastetxeak.

Halaber, udaleko gizarte-zerbitzuek aldian-aldian jakinaraziko dute ikastetxeak familiarekiko dituen funtzioak betetzeko ezagutu behar duen informazio guztia. Horretarako, urtean bi aldiz jarriko dira harremanetan.

3.2. Musika eta Dantza Eskolako tratu txarrak, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena, sexu-abusua edo/eta genero-indarkeria geldiarazteko jarduketak

Gogoratu behar da adingabe baten aurkako tratu txar, sexu-jazarpen eta/edo sexu-abusuaren kasuak direla, eskola-eremuan sortu edo antzeman daitezkeenak, tratu txarren pertsona emaleak gurasoak ez direla behar bezala egiaztatu diren kasuak. Egoera horiek eta babesgabetasun-kasuek ez dute prozedura bera izango; izan ere, horietan –gainerako esku-hartzaileak gorabehera–, familia haurraren edo nerabearen babesaz arduratzen da.

Egoera horietan, adingabearen babesa behar da, familiari informazioa eman behar zaio eta beste erakunde batzuek jardutea ezinbestekoa da, besteak beste, Ertzaintzak, Fiskaltzak, osasun zentroek, eta abar; horiek beren prozedura bereziari jarraituko diote.

3.2.1. Nola antzeman adingabeen tratu txar, sexu-jazarpen eta/edo -abusu egoerak Musika eta Dantza Eskolan

Hezkuntza-eremuko profesional batek haurren tratu txarrak, sexu-jazarpena eta/edo sexu-abusua antzeman ditzake, zenbait zeinu-motaren bidez (adierazleak):

- Haur edo nerabearengan ikus daitezkeen adierazle esanguratsuak (fisikoak, jarrerazkoak edo bestelakoak).
- Adingabeak emandako informazioa (adingabeak eskolan egiten dituen aitormenak edo ikastetxeak jakiten dituenak)
- Hirugarrenek emandako informazioak, fidagarritzat jotzen direnak (adingabearen familia, auzokideak, hurbileko pertsonak...)

Hemen ere komeni da premiazko egoeren eta ez-premiazkoen artean bereiztea:

Premiazko egoerak

Ikastetxeak haurren edo nerabearen osotasuna berehala erabat arriskuan dagoela balioesten duenean.

Premiazkoak ez diren egoerak

Gainerako egoerak, ustezko tratu txar, sexu-jazarpen eta/edo -abusu egoerek haurren edo nerabearen osotasuna berehala arriskuan jartzen ez dutenak. Horiek, beraz, izango dira egoera gehiena. Gurasoei jakinaraziko zaie.

Gogoratu behar da osasun-zentroetara ikastetxeak baino ezingo dituela eraman, baldin eta mediku batek berehala esku hartu behar duen lesiorik badago. Hala ez bada, gurasoei eman behar zaie adingabeengan antzemandako tratu txar, sexu-jazarpen eta/edo sexu-abusuen berri.

Musika eta Dantza Eskolako zuzendariari, Kultura eta Euskara Arloari eta Gizarte Ekintza eta Berdintasun Arloari jakinaraztea

Musika eta Dantza Eskolan ikasle baten ustezko tratu txarren, sexu-jazarpen, sexuagatiko jazarpen, sexu- abusuen edo genero-indarkeriaren berri duen eta/edo hura antzematen duen pertsonak horren berri emango dio zuzendariari, eta hark Kultura eta Euskara arloari jakinaraziko dio, baita Aretxabaletako Udaleko Gizarte Ekintza eta Berdintasun arloari ere.

Ustezko biktima den ikaslearen babesa eta jarraipena ikastetxe barruan egingo da; horretarako, behar besteko isilpekotasuna eta arreta bermatuko da, eta, horrela, adingabearen babesa bermatzeko beharrezkoak diren pertsonak baino ez dute esku hartuko.

Pertsona susmagarria Musika eta Dantza Eskolako langilea bada

Kolektibo horren barruan sartzen dira bai irakasleak eta ikastetxeko langileak, bai adingabeekin harremanetan egon ohi diren ikastetxeko langileak (monitoreak, jangelako begiraleak edo zaintzaileak, entrenatzaileak etab.), dela eskola-ordutegiaren barruan, dela kanpoan, betiere beren eginkizunak betetzen dituzten bitartean edo beren lanbidea eskola-barrutian edo Musika Eskolak antolatutako jarduerak dituzten instalazioetan betetzen badute.

Edonola ere, Musika eta Dantza Eskolak neurriak hartuko ditu adingabea berehalakoan babesten dela bermatzeko. Langile susmagarria behatzeko beharrezkoak diren zaintza- eta antolamendu-neurriak ezarriko dira, hezkuntza-ikuskaritzako zerbitzuari jarraikiz.

Salaketaren eraginpean dagoen ikastetxeko langileak ustez biktima den ikaslearekin bakarrik ez egotea bermatzen duten antolamendu-neurriak ezarriko dira.

Susmoak oinarrituta egonez gero, Kultura eta Euskara Arloak eta Barne Araudi eta Giza Baliabide Arloak, kautelazko neurri gisa, susmagarria den pertsonaren eginkizunak aldi baterako etetea erabaki ahalko du, eta zerbitzu eskudunekin koordinatuta hartuko ditu adingabeari behar bezalako laguntza emateko beharrezkoak diren neurriak.

Prozedura judiziala irekitzen den kasuan, Aretxabaletako Udalak salatutako, ikertutako edo susmagarria den pertsonaren eginkizunak behin-behinean etetea erabaki ahalko du; horrela, bada, diziiplina-prozedura eten egingo da, harik eta prozesu judizial irekia amaitu arte.

Prozedura ebatzi bitartean, pertsona horrek eskolako beste funtzio batzuk egiteko aukera ere baloratuko da.

Prozesu judiziala amaitzean, amaierako ebazpena edozein dela ere, diziiplina-espedientearekin jarraituko da

Eginbideak irekitzen ez badira edo kasua artxibatzen eta largesten bada, berdin-berdin hartuko dira Musika eta Dantza Eskolan segurtasun-neurriak.

Adingabearen familiari jakinaraztea

Zentroko zuzendaritzak egiten dituen jarduketan berri emango dio adingabearen familia; kasu horren inguruan esanguratsua izan daitekeen informazioa batuko du, eta, betiere, prozesuan diskrezio osoz jardungo du.

3.2.2. Hirugarrenak (familia barne) tratu txarrak, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena, sexu-abusua edo/eta genero-indarkeria gertatu direla jakinaraztea edo salaketa jartzea Musika eta Dantza Eskolako langile baten aurka.

Susmo baten jakinarazpenaren kasuan:

- Aurreko atalari jarraikiz jardungo da
- Agintari eskudunaren aurrean salaketa formala jartzea bada helburua

Salaketa jasotzen duen agintaritzak (Fiskaltza, Polizia, Epaitegia) egoera Santurtziko Udalari jakinaraztea baloratuko du, adingabearen babes-neurriak antolatu ahal izateko, bai eta beharrezkoak diren gainerako neurriak ere, salbu eta jakinarazpen hori ez egitea justifikatzen duten arrazoiak badaude; kasu horretan, Fiskaltzak eta Epaitegiak beharrezkoak diren neurriak hartuko dituzte, arriskuak saihesteko edo babesa emateko eraginpean egon daitezkeen adingabeei.

Eginbideak hasten diren edo ez kontuan hartuta, aurreko ataletan aipatutako moduan jardungo da.

3.2.3. Musika eta Dantza Eskolak gurasoetako batek eragindako (besteak jakin gabe) tratu txar, sexu- jazarpena, sexuagatiko jazarpena, sexu-abusua edo/eta genero-indarkeriaren ustezko kasu baten berri izatea

Musika eta Dantza Eskolak kasu horietakoren baten berri badu, dela hirugarren baten eskutik, dela biktimaren beraren eskutik, hura Kultura eta Euskara arloari eta Gizarte Ekintza eta Berdintasun arloari jakinarazi ondoren, informazioa benetakotzat jotzen bada, horren berri ez duen gurasoa jarriko da horren jakitun.

3.2.4. Musika eta Dantza Eskolak jakitea ikastetxetik kanpoko langile baten kontra tratu txar, sexu- jazarpena, sexuagatiko jazarpena, sexu-abusua edo/eta genero-indarkeriagatiko salaketa judiziala dagoela

Musika eta Dantza Eskolak, betiere Aretxabaletako Udaleko Kultura eta Euskara arloarekin eta Gizarte Ekintza eta Berdintasun arloarekin koordinazioan, behin-behineko neurri batzuk hartuko ditu adingabea babesteko, eta arretaz begiratuko die salaketaren helburu den egoeraren inguruan frogak edo zantzuak izan daitezkeen seinaleei.

Babes-neurriak ikastetxean bertan hartuko dira, behar bezalako diskrezioz eta arduraz; horietan behar-beharrezko pertsonak baino ez dute esku hartuko.

4. Koordinazio protokoloaren jarraipena eta ebaluazioa

Urtero, Musika eta Dantza Eskolako zuzendariak ebaluazioa egingo du, jakiteko protokoloa hura sortzeko helburu izan ziren beharretara egokitzen ote den eta, hala badagokio, aldaketa egokiak egingo ditu.

Aipatutako txostena Gizarte Ekintza eta Berdintasun Arlora eta Kultura eta Euskara Arlora helaraziko dute.

5. Kalteak konpontzea

Erreparazioa eta lehengoratzeta indarkeriatik bizirik atera diren pertsonen duten eskubidea da. Horretarako, administrazio publikoaren laguntza eta arreta integrala izango dute, maila guztietan. Hau da, zerbitzu publikoei dagokie maila guztietan jasandako kaltea artatzeko ekintzak abian jartzea, indarkeriaren ondorioei arreta ematen zaiela bermatzeko eta beren eskubideak urratzea ahalbidetu duten baldintzak ez errepikatzea bermatuko duten neurriak abian jartzeko.

Udalaren esku-hartzean konponketa-printzipioa garatzeko jarraibideak

Erakundeen borondate publikoa

Prozesuaren arduradunak eta haien arteko koordinazio-moduak izendatzea.

Esku-hartzean inplikaturako arloak eta erakundeak zeintzuk diren ezartzea.

Inplikaturako arlo eta erakundeak behar adina baliabidez hornitzea.

Egoeraren diagnostikoa egitea

Honako hauen analisia:

Udaleko politikarien eta teknikarien prestakuntza/sentsibilizazio maila, bai eta zuzenean esku hartzen dutenena ere.

Problematikarekin lan egiten duten elkarteak:

Biktimekin zuzenean esku hartzeko balizko jarduerak

Udal-arloekiko komunikazio-maila

Jarduerak diseinatzea eta abian jartzea:

Udal-langileentzako (technikariak eta politikariak) eta biktimekin zuzeneko esku-hartzea egiten dutenentzako prestakuntzak.

Koordinaziorako figurak/mahaiak ezartzea, bai udalerrien artekoak, bai udalerrien barrukoak.

Jarraipen- eta ebaluazio-sistema

Hobetzeko iradokizunak jasotzea

Jarraipen- eta ebaluazio-sistema kuantifikagarri bat diseinatzea.

Igo eranskina. Gizarte zerbitzuei jakinarazteko fitxa

Anexo I. Ficha de notificación a los servicios sociales

Data/ Fecha

Jakinarazpena egiten duen zentro eta pertsonaren datuak/ Datos del centro y persona que deriva:

Zentroa/ Centro:	Helbidea eta udalerrria/ Dirección y municipio:
Emaila/ Email:	Telefona/ Teléfono:

Ikaslearen datuak/ Datos de alumno/a:

Izen-abizenak/ Nombre y apellidos	Jaioteguna / Fecha nacimiento	Sexua/ Sexo	Nazionalitatea/ Nacionalidad

Adingabeen helbidea/ Domicilio de las personas menores de edad:

Zein da ohiko helbidea?/ ¿Dónde viven habitualmente?
Non daude orain?/ Ahora, ¿dónde se encuentran?

Bizikideak/ Convivientes:

Izen-abizenak/ Nombre y apellidos	Senidetasuna/ Parentesco	Helbidea/ Dirección	Telefonoa/ Teléfono

Haiekin bizi ez diren senideak/ Familiares no convivientes:

Izen-abizenak/ Nombre y apellidos	Senidetasuna/ Parentesco	Helbidea/ Dirección	Telefonoa/ Teléfono

**1. Familiaren egoera eta egiturari buruzko informazio garrantzitsua- Gizarte- eta familia-
testuingurua/ Información de interés sobre situación y estructura familia /
Contextualización sociofamiliar**

**2. Jakinarazpena egiteko arrazoiak: denbora (noiztik), gertaera isolatua edo kronifikatua,
nork, zergatik orain, OGZetan artatua izan den ala ez (espediente irekita duen), eta abar./
Problemas vinculados a la derivación: tiempo (desde cuándo), hecho aislado o
cronificado, quién, por que ahora, atención o no en SS.SS.B (abierto expediente) etc.**

5. Esku hartzeko erantzukizuna/ Responsabilidad de intervención:

- **Adingabearen pertsona arduradunei hitzordua eman, egin beharreko esku-hartzeen edo ekintzen berri emateko/ Cita o trámite de Audiencia a personas responsables de la persona menor de edad para informar de las intervenciones u acciones a realizar.**
- **Datuen babeserako baimena/ Consentimiento protección de datos:**

6. Garrantzitsua izan daitekeen bestelako informaziorik/ Otra información que se considere relevante:

Data, sinadura eta kargua/ Fecha, firma y cargo